

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Proefschriften

Early detection of mental and motor symptoms in the Wernicke-Korsakoff syndrome

Jan Wijnia, proefschrift Erasmus Universiteit, Rotterdam, november 2015, 175 pp.

Wijnia rapporteert studies verricht in het Rotterdamse instituut Slingsdael naar de relatie tussen het wernicke-korsakovsyndroom (WK-syndroom; Wijnia spelt het met een v in de Nederlandse tekst, met ff in de Engelse tekst) en het optreden van een delier (hoofdstukken 2 tot en met 5) en het verloop van loop- en balansstoornissen (hoofdstuk 4) en het optreden van infecties (hoofdstuk 6). Naast een vitamine B1-gebrek kan ook een vitamine D-gebrek optreden en studies daarover worden gerapporteerd in hoofdstuk 7 (spierziekte bij alcoholisme) en 8 (plan verder onderzoek naar vitamine D). Wijnia stelt dat een delier bij een alcoholist kan duiden op de aanwezigheid van (of zelfs daarmee gelijkgesteld moet worden) met de ziekte van Wernicke, waarbij klassieke verschijnselen zoals de nystagmus en ataxie niet op hoeven te treden. Hoofdstuk 5 betreft een literatuurstudie naar biomarkers voor het delier en Wijnia vond drie kandidaten die samenhangen met een ontregeling van microglia-activatie. Onderzoek naar het optreden van infecties in de Wernickefase laat zien dat deze bij de helft van de patiënten voorkwamen en matig tot sterk samenhangen met scores op neuropsychologische tests. De studie naar de mobiliteitsstoornissen betreft een litera-

tuurstudie waarin een samenhang wordt gevonden tussen alcoholische myopathie en de combinatie van tekorten aan magnesium, fosfaat en vitamine D.

Reconstructing cognition in Korsakoff's syndrome

Erik Oudman, proefschrift Universiteit Utrecht, januari 2016, 206 pp.

Oudman verrichtte zijn onderzoek ook in Slingsdael en hij stelde drie thema's aan de orde: diagnostiek, resterend leervermogen en de inzet van resterend leervermogen in de revalidatie. In hoofdstuk 3 wordt de toepasbaarheid onderzocht van screeningsinstrumenten zoals de Mini-mental state examination (MMSE) en de Montreal Cognitive Assessment (MoCa) voor het detecteren van korskakov; de MoCa lijkt het hierbij te winnen. Hoofdstuk 4 richt zich op de kwaliteit van leven van korskakovpatiënten en laat zien dat zij andere mogelijkheden en wensen hebben dan mensen met dementie en daarom beter gespecialiseerde zorg kunnen krijgen. Oudman deed vervolgens onderzoek naar verschillen in verbaal en ruimtelijk geheugen, zowel op korte als lange termijn en vond dat het ruimtelijk geheugen meer intact leek. Hij ontwikkelde een taak om impliciet ruimtelijk leren te onderzoeken en korskakovpatiënten bleken daar goed op te presteren: zij kunnen leren hun fiets terug te vinden als die maar telkens op dezelfde plaats staat. Het leren van routes blijkt weliswaar bovenkansniveau te liggen, maar is toch sterk verminderd. Hoofdstuk 8 beschrijft een literatuurstudie over procedureel leren bij korskakovpatiënten en laat, niet geheel on-

verwachts, zien dat die vorm van leren relatief intact is. Foutloos leren kan daarbij een belangrijk hulpmiddel zijn en dat is in het laatste empirische hoofdstuk onderzocht bij het gebruik van de wasmachine. Acht patiënten oefenden met foutloos leren en acht anderen met 'vallen en opstaan'. De leerprestaties over acht sessies waren vergelijkbaar, maar na een interval bleek dat het leren bij de foutloos leeders beter beklifde.

A measure to remember: Adaptation, standardization and validation of the Dutch version of the Wechsler Memory Scale fourth edition (WMS-IV-NL)

Zita Bouman, proefschrift Radboud Universiteit, Nijmegen, maart 2016, 173 pp.

Dit proefschrift doet verslag van de psychometrische studie naar de vertaalde vierde versie van de WMS en het zal niet nodig zijn om de lezer uit te leggen waar de WMS voor staat. Bouman had al eerder in dit tijdschrift de opzet van haar onderzoek beschreven. Hoofdstuk 3 laat zien dat de constructvaliditeit van de Nederlandse versie gelijk is aan die van de Amerikaanse. De test-hertestbetrouwbaarheid, juist ook na een wat langere termijn, is goed. Bij een groep van 235 patiënten zijn verkorte versies onderzocht en hoewel de resultaten redelijk waren, voldeden de scores toch niet zo goed als die van de volledige test! In een volgende studie werd het screeningsdeel, het Kort Cognitief Functieonderzoek, onderzocht bij een groep MCI-patiënten en patiënten met dementie, en vergeleken met de MMSE. Er werden nauwelijks verschillen gevonden tussen beide instrumenten. De nieuwe WMS bleek ook in staat om geheugenstoornissen bij prechirurgische epilepsiepatiënten goed in beeld te brengen, maar geen onderscheid te kunnen aantonen voor unilaterale laesies links

of rechts. In een studie naar de bruikbaarheid van de WMS voor het detecteren van onderpresteren bleek dat de subtest Rekenen een bijdrage daaraan zou kunnen leveren, maar dan wel in combinatie met symptoomvaliditeitstests.

Neuronal oscillations in children with ADHD: A journey towards the development of potential new treatments for children with ADHD

Madelon A. Vollebregt, proefschrift Radboud Universiteit, Nijmegen, mei 2016, 235 pp.

Neurofeedback, zeker ook bij ADHD, is de afgelopen jaren populair geworden (ten onrechte naar mijn smaak). Vollebregt is niet, zoals de meeste andere therapeut-onderzoekers, ook financieel betrokken bij het welslagen van de neurofeedbacktherapie. Zij heeft geprobeerd om een studie naar het effect van een vorm van neurofeedback uit te voeren volgens de regelen der kunst, met goede controlecondities. Ouders en kinderen wisten niet welke conditie (verum: feedback op basis van eeg-sigitaal, of placebo: feedback op basis van gesimuleerd eeg-sigitaal) een kind kreeg. In een voorstudie werd eerst aangetoond dat de theta/beta-powerratio, zoals beschreven in de literatuur, gerelateerd is aan ADHD-kenmerken, maar dat de individuele alpha peak frequentie bijdraagt aan deze relatie. Aan de interventiestudie deden 41 ADHD-kinderen mee (van negen tot vijftien jaar), deels aan de verumconditie toegewezen, deels aan de placeboconditie. De training bestond uit dertig sessies, twee per week. Een breed palet aan tests en vragenlijsten werd afgenomen. De resultaten waren helder: beide groepen leken iets te verbeteren, maar er was geen verschil tussen groepen. Geen positief effect dus van neurofeedback. Uit een kritisch literatuur-